

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 16/12 đến 22/12/2013)

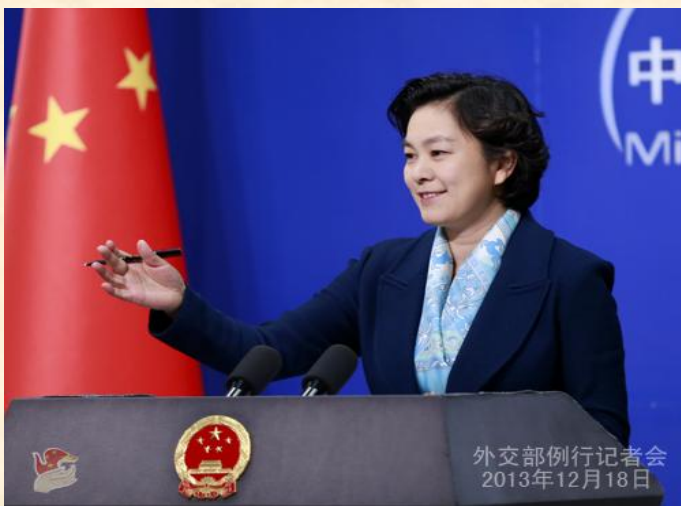

- Trung Quốc phát hiện trữ lượng khí hidrat lớn ở Biển Đông
- Trung Quốc yêu cầu Mỹ thận trọng về vấn đề Biển Đông
- Việt Nam khánh thành cột cờ Tổ quốc trên đảo Lý Sơn
- Philippines mua thêm 10 tàu tuần tra của Nhật Bản
- Mỹ tài trợ Philippines 40 triệu tăng cường khả năng chấp pháp trên biển
- Mỹ cáo buộc Trung Quốc hành xử vô trách nhiệm trên Biển Đông
- Mỹ giúp Việt Nam tăng cường năng lực chấp pháp trên biển

Động thái của các quốc gia

+ *Trung Quốc:*

Trung Quốc phát hiện trữ lượng khí hidrat lớn ở Biển Đông. Bộ Đất đai và Tài nguyên Trung Quốc hôm 17/12 công bố phát hiện một trữ lượng khí hidrat lớn ở lưu vực sông Châu Giang phía bắc Biển Đông. Khu vực phát hiện khí hydrate trải dài 55km² với trữ lượng ước tính khoảng 100 – 150 tỷ m³ khí tự nhiên. Trung Quốc đã trở thành quốc gia thứ 4 trên thế giới thu thập mẫu metan hidrat sau Mỹ, Nhật Bản và Ấn Độ. Hiện vẫn chưa có công nghệ để khai thác thương mại nguồn tài nguyên năng lượng gọi là “băng cháy” này nhưng các chuyên gia cho rằng, việc khai thác quy mô thương mại có thể bắt đầu từ sau năm 2030.

Trung Quốc yêu cầu Mỹ thận trọng về vấn đề Biển Đông. Về việc Ngoại trưởng Mỹ John Kerry thăm Việt Nam, Philippines và có những bình luận về vấn đề Biển Đông, Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Trung Quốc bà Hoa Xuân Oánh

hôm 18/12 tuyên bố: “Chúng tôi hy vọng các bên liên quan có thể tôn trọng các nỗ lực của Trung Quốc và các thành viên của ASEAN, tuân thủ quan điểm và cam kết không đứng về bên nào trong tranh chấp ở Biển Đông, thận trọng trong lời nói và hành động của mình đồng thời có những đóng góp để duy trì sự tin tưởng lẫn nhau giữa các nước và hòa bình, ổn định trong khu vực.”

Trung Quốc xác nhận vụ suýt va chạm với tàu Mỹ trên Biển Đông. Bộ Quốc phòng Trung Quốc hôm 18/12 ra tuyên bố chính thức về vụ việc tàu chiến Trung Quốc suýt va chạm với tàu chiến Mỹ trên Biển Đông hôm 5/12, “Gần đây, một tàu hải quân Trung Quốc đang làm nhiệm vụ tuần tra thường xuyên đã gặp một tàu quân sự của Mỹ ở Biển Đông. Khi tiếp cận, tàu hải quân Trung Quốc đã xử lý tình huống theo đúng các nguyên tắc hoạt động. Bộ Quốc phòng của hai nước cũng đã thông tin trường hợp này qua các kênh hoạt động thông thường và trao đổi với nhau hiệu quả. Một số phương tiện truyền thông đưa tin không đúng sự việc. Mối quan hệ quân sự Trung-Mỹ đang có một cơ hội tốt để phát triển. Cả hai bên đều sẵn sàng tăng cường thông tin liên lạc, phối hợp chặt chẽ và nỗ lực hướng tới bảo vệ hòa bình và ổn định khu vực”.

Hạm đội Nam Hải tập trận ở Tây Thái Bình Dương. Biên đội tàu chiến của Hạm đội Nam Hải, Hải quân Trung Quốc chiều 19/12 đã xuất phát từ Trạm Giang, bắt đầu một đợt huấn

luyện biển xa. Biên đội này gồm có các tàu hộ vệ tên lửa Hoàng Sơn, Vận Thành và tàu tiếp tế tổng hợp Vi Sơn Hồ, cùng có 2 máy bay trực thăng. Trong cuộc tập trận lần này, biên đội này sẽ tiến hành diễn tập các khoa mục như cảnh giới liên tục trên biển, chống khủng bố, chống cướp biển, tìm kiếm cứu nạn liên hợp. **Trước đó vào ngày 13/12 tại quân cảng Tam Á**, Hạm đội Nam Hải đã được bàn giao một tàu hộ vệ tên lửa mới – tàu Tam Á, số hiệu 574. Tàu Tam Á là tàu hộ vệ tên lửa kiểu mới do Trung Quốc tự nghiên cứu, thiết kế, chế tạo.

+ *Việt Nam:*

Khánh thành Cột cờ Tổ quốc trên đảo Lý Sơn. Chiều 16/12, Trung tâm Hỗ trợ và Phát triển Sinh viên Việt Nam phối hợp Tỉnh Đoàn Quảng Ngãi và huyện Lý Sơn tổ chức Lễ khánh thành Cột cờ Tổ quốc được xây dựng tại đỉnh núi Thới Lới, ngọn núi cao nhất ở đảo Lý Sơn, tỉnh Quảng Ngãi. Cột cờ Tổ quốc trên đảo Lý Sơn hướng ra biển Hoàng Sa, cao 20m, diện tích là cờ 4m x 6 m.

+ *Philippines:*

Philippines mua thêm 10 tàu tuần tra của Nhật Bản. Tổng thống Benigno Aquino III hôm 15/12 cho biết ông đã ký thỏa thuận với phía Nhật Bản để mua số tàu trị giá 184 triệu USD theo hình thức vay hỗ trợ và lô hàng đầu tiên có thể đến Philippines trong năm 2015. Thỏa thuận trên được ký nhân dịp ông Aquino đến Tokyo dự hội nghị thượng đỉnh Nhật Bản-ASEAN.

Philippines tăng cường sức mạnh tuần tra trên biển. Lực lượng hải quân Philippines hôm 19/12 được bàn giao 3 chiếc trực thăng AW109E Power mới. Ba trực thăng trên nằm trong số năm trực thăng AW109E Power mà Philippines mua của Công ty liên doanh Ý-Anh AgustaWestland trị giá 1,33 tỉ peso. Trong năm tới, Philippines sẽ tiếp nhận hai chiếc còn lại. Các trực thăng trên sẽ được triển khai trên hai tàu chiến Gregorio Del Pilar và BRP Ramon Alcaraz để tham gia tuần tra trên Biển Đông.

Philippines hy vọng Trung Quốc không lập vùng phòng không ở Biển Đông. Tổng thống Philippines bày tỏ hy vọng rằng việc Washington phản đối vùng nhận dạng phòng không Trung Quốc mới tuyên bố ở Biển Hoa Đông sẽ khiến Bắc Kinh cân nhắc lại chính sách. Phát biểu với báo giới ngày 18/12, Tổng thống Benigno Aquino cho rằng thông điệp mới đây của Ngoại trưởng Mỹ rất rõ ràng, xác thực và điều này sẽ khiến các nước có hành động làm leo thang căng thẳng có lẽ sẽ dừng lại và có sự cân nhắc.

+ Mỹ:

Mỹ cáo buộc Trung Quốc hành xử vô trách nhiệm trên Biển Đông. Phát biểu tại cuộc họp báo ở Lầu Năm Góc hôm 19/12, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ ông Chuck Hagel đã chỉ trích Trung Quốc trong vụ tàu hải quân Trung Quốc chặn đầu tuần dương hạm USS Cowpens của Mỹ trên Biển Đông hôm 5/12, “Hành động của phía Trung Quốc, cho tàu của họ chạy cắt mặt 91,4 m trước tuần dương hạm USS Cowpens, không phải là một hành động có trách nhiệm. Hành động đó chẳng giúp ích gì và vô trách nhiệm”. Ông Hagel cảnh báo những sự việc khiêu khích như vậy có thể dẫn đến tính toán sai lầm.

Mỹ củng cố quan hệ với Philippines. Ngày 17/12, Ngoại trưởng Mỹ John Kerry đã có mặt ở Manila, bắt đầu chuyến thăm chính thức Philippines trong 2 ngày. Tại cuộc họp báo chung với người đồng cấp Albert del Rosario hôm 17/12, Ngoại trưởng Mỹ John Kerry tuyên bố Mỹ sẽ tài trợ 40 triệu USD cho Philippines để tăng cường năng lực trên biển. Khoản tài trợ

được trích từ Quỹ dự phòng an ninh toàn cầu của Mỹ sẽ được giải ngân trong vòng 3 năm và đồng thời phân bổ cho việc cải thiện năng lực chấp pháp của Cảnh sát biển Philippines. **Ngoại trưởng Kerry** cũng cảnh báo Trung Quốc không nên thiết lập vùng nhận dạng phòng không tại Biển Đông, “Hôm nay, tôi xin bày tỏ mối quan ngại sâu sắc của chúng tôi về việc Trung Quốc thông báo lập vùng nhận dạng phòng không ở Biển Hoa Đông. Không nên có vùng phòng không tại Biển Hoa Đông và Trung Quốc cũng nên hạn chế đơn phương thiết lập một vùng tương tự tại bất kỳ khu vực nào khác, nhất là Biển Đông.”

Quan hệ các nước

Tàu Hải quân Hoàng gia Anh thăm cập cảng Đà Nẵng. Ngày 18/12, tàu Hải quân Hoàng gia Anh HMS Daring cập cảng Tiên Sa, Đà Nẵng. Chuyến thăm bốn ngày đến Việt là một phần của Chương trình kỷ niệm 40 năm thiết lập quan hệ ngoại giao giữa Việt Nam và Vương quốc Anh. Tàu Hải quân Hoàng gia Anh HMS Daring, hạ thủy ngày 27/7/2009 là một trong sáu tàu khu trục T-45 được thiết kế rất hiện đại có khả năng hoạt động ở bất cứ nơi nào trên thế giới.

Mỹ giúp Việt Nam tăng cường năng lực chấp pháp trên biển. Ngoại trưởng Mỹ John Kerry đã có chuyến thăm Việt Nam từ ngày 14-16/12. Trong cuộc họp báo cùng Phó thủ tướng, Bộ trưởng Ngoại giao Phạm Bình Minh chiều 16/12 tại Hà Nội, Ngoại trưởng John Kerry cho biết, “Mỹ cung cấp gói trợ giúp trị giá 32,5 triệu USD cho các quốc gia Đông Nam Á nhằm xây dựng năng lực chấp pháp trên biển. Gói tài trợ sẽ bao gồm việc đào tạo và cung cấp tàu tuần tra cao tốc cho lực lượng cảnh sát biển.” **Trong gói trợ**

giúp này, Mỹ dự định dành cho Việt Nam 18 triệu USD nhằm nâng cao năng lực của các đơn vị tuần tra biển, bắt đầu bằng việc huấn luyện nhân lực và cung cấp 5 tàu tuần tra cao tốc cho Cảnh sát Biển Việt Nam. Ngoài ra, Ngoại trưởng Kerry khẳng định rằng hòa bình và ổn định ở Biển Đông là ưu tiên hàng đầu của Mỹ cũng như các nước khác trong khu vực, “Chúng tôi quan ngại và phản đối mạnh mẽ những hành động khiêu khích, gây sức ép để thúc đẩy yêu sách về chủ quyền lãnh thổ. Các nước tranh chấp có trách nhiệm làm rõ và bảo đảm những yêu sách của họ phù hợp với luật pháp quốc tế. Mỹ ủng hộ ASEAN và Trung Quốc sớm hoàn tất Bộ Quy tắc Ứng xử.” Về vùng nhận diện phòng không của Trung Quốc ở Biển Hoa Đông, Ngoại trưởng Kerry cho biết, “Động thái này rõ ràng làm tăng nguy cơ xảy ra tính toán sai lầm hoặc tai nạn và có thể làm leo thang căng thẳng hơn nữa. Mỹ không công nhận và không chấp nhận vùng này. Vùng nhận diện phòng không không nên được thực thi, và Trung Quốc nên kiềm chế không có những hành động đơn phương tương tự trong khu vực, cụ thể là ở Biển Đông.”

Phân tích và đánh giá

“Thông điệp gì từ việc tàu Liêu Ninh tập trận ở Biển Đông?” Các nhà phân tích và chuyên gia quân sự cho biết cuộc tập trận ở ngoài khơi đảo Hải Nam – với sự tham gia của tàu Liêu Ninh - không chỉ đánh dấu lần đầu tiên Bắc Kinh triển khai tàu sân bay tới Biển Đông, mà đây còn là lần đầu tiên Bắc Kinh tổ chức tập trận tương tự như các cuộc tập trận của Mỹ, với các nhóm tác chiến bao gồm các tàu hộ tống do tàu sân bay triển khai. “Cuộc tập trận thể hiện năng lực hải quân của Trung Quốc, tuy nhiên trong đó chắc chắn còn có những thông điệp chính trị quan trọng,” ông Ross Babbage, cựu chuyên gia phân tích chiến lược của chính phủ Úc nhận định, “Trung Quốc đang thể hiện vị thế cường quốc lớn của họ tại khu vực bằng việc cử tàu sân bay tới Biển Đông.” Ở một góc độ khác, các chuyên gia lại quan tâm đến việc tàu Liêu Ninh có đáp ứng đầy đủ những yêu cầu cơ bản đặt ra cho một chương trình tàu sân bay hay không. Vận hành tàu sân bay không chỉ bao gồm nhiệm vụ cất cánh và hạ cánh của máy bay trên tàu - vốn đã rất khó khăn, mà còn cần một chiến lược hải quân cần thiết để vận hành, bảo vệ và hỗ trợ cho

nó. “Vận hành tàu sân bay là một công việc rất khó khăn, phức tạp và tốn kém”, một quan chức Mỹ nói với Reuters. “Để có thể vận hành tốt tàu sân bay, chúng tôi đã mất rất nhiều năm – và đến hiện tại chúng tôi vẫn đang phải tiếp tục công việc này. Và Trung Quốc hiện vẫn chỉ đang ở những bước sơ khai.”

“Chính sách của Trung Quốc đang làm khó cho chính họ?” của *Robert A. Manning*. Các hành động quyết đoán của Bắc Kinh có hiệu quả hơn bất cứ điều gì mà Bộ Ngoại giao Mỹ mong muốn để từ đó có thể thành lập một liên minh tại Châu Á – Thái Bình Dương với trung tâm là Mỹ. Mọi quan ngại rằng Bắc Kinh sẽ tiếp tục thiết lập một vùng ADIZ tại Biển Đông là nhân tố thúc đẩy nỗ lực của Mỹ cũng như của các đồng minh, các đối tác an ninh của họ tại Đông Nam Á cải thiện năng lực quân sự của mình. Trong chuyến thăm tới Philippines, Ngoại trưởng Mỹ Kerry nhấn mạnh lại rằng Mỹ phản đối ADIZ của Trung Quốc và kêu gọi Trung Quốc “kiềm chế không thực hiện các hành động đơn phương tại khu vực, đặc biệt là tại Biển Đông.” Ông Kerry cam kết hỗ trợ 40 triệu USD cho hải quân Philippines để cải thiện năng lực phòng thủ trên biển. Ngoài ra, Mỹ cũng đàm phán về việc thiết lập sự hiện diện quân sự luân phiên tại Philippines. Gói hỗ trợ quân sự cho Philippines đến sau khi Mỹ công bố gói hỗ trợ trị giá 32,5 triệu USD cho các nước Đông Nam Á để giúp họ cải thiện năng lực tuần tra và giám

sát trên biển, trong đó 18 triệu USD được dành cho Việt Nam để mua các tàu tuần tra cho lực lượng cảnh sát biển. Cùng thời điểm, Nội các của Nhật Bản cũng thông qua chiến lược an ninh quốc gia và kế hoạch quốc phòng 5 năm, đây có thể sẽ là bước ngoặt cho vai trò của Nhật Bản trong khu vực kể từ Thế chiến thứ II. Các động thái này sẽ giúp Nhật Bản dễ dàng hơn khi theo đuổi chiến lược được gọi là “chủ động đóng góp cho hòa bình”. Khi xem xét tất cả những sự kiện xảy ra trong 2 tuần qua chúng ta có thể dễ dàng nhận ra thế lưỡng nan an ninh ở Đông Á đang ngày càng trở nên rõ rệt. Hơn hai thập kỷ qua, môi trường an ninh của khu vực Châu Á – Thái Bình Dương đang đi theo chiều hướng tự bảo vệ trước những bất ổn. Đó là những bất ổn khi khu vực không thể hiểu được ý muốn của Trung Quốc và vai trò của Trung Quốc trong dài hạn; cũng như lo ngại về việc Mỹ có duy trì sự hiện diện lâu dài hay không, khi mà sự hiện diện của Mỹ cùng với mạng lưới các nước liên minh và đối tác chính là nhân tố giữ ổn định cho khu vực. Tại sao Bắc Kinh lại cho rằng các động thái quyết đoán của họ nhằm thay đổi hiện trạng sẽ phục vụ cho lợi ích lâu dài của Trung Quốc? Đây là một câu hỏi thú vị. Việc làm này đi ngược hoàn toàn với tư tưởng của Tôn Tử, nhà hiền triết cổ đại của Trung Quốc. Đến thời điểm hiện tại, Trung Quốc đã khiến toàn bộ khu vực Ấn Độ - Thái Bình Dương phải đứng lên chống lại, cùng với đó là việc nâng cao năng lực quốc phòng của riêng họ. Cụ thể, Trung Quốc đang tạo điều kiện hết sức thuận lợi cho chính sách tái cân bằng của Mỹ tại Châu Á.

“Malaysia sẽ không tiếp tục giấu mình trong vấn đề Biển Đông?” của *Phoebe De Padua*. Malaysia không có nhiều sự cố nghiêm trọng với Trung Quốc trong tranh chấp Biển Đông như các bên có yêu sách khác của ASEAN. Trong những năm qua, Malaysia không xem tranh chấp Biển Đông như một vấn đề của an ninh quốc gia, và họ hầu như không lên tiếng trong các vụ việc căng thẳng giữa Trung Quốc và các quốc gia láng giềng tại Châu Á. Tuy nhiên, bối cảnh an ninh mới có thể sẽ buộc Kuala Lumpur phải áp dụng một chiến lược tinh tế hơn, đó là tiếp tục duy trì quan hệ với Trung Quốc, trong khi đó luôn sẵn sàng cho những điều tồi tệ nhất. Cuộc tập trận hải quân lần đầu tiên của Trung Quốc gần Bãi cạn James hồi đầu năm nay chắc chắn đã khiến Malaysia lưu tâm. Bộ trưởng Quốc phòng Malaysia Hishamuddin Hussein vào hồi tháng 10 thông báo rằng Malaysia sẽ thành lập một đơn vị thủy quân lục chiến và một căn cứ quân sự mới tại Bintulu, khu vực nằm ngoài khơi bang Sarawak và cách Bãi cạn James khoảng 60 dặm. Theo ông Hishamuddin, đơn vị thủy quân và căn cứ quân sự mới được thành lập để bảo vệ bang Sabah khỏi các vụ xâm nhập tới từ các nhóm vũ trang Philippines, như những gì đã xảy ra đầu năm nay, và đây không phải là động thái đáp trả cuộc diễn tập của Hải quân Trung Quốc. Chắc chắn Malaysia đã có kế hoạch này trước khi Trung Quốc tiến hành tập trận, tuy nhiên thật khó để nghĩ rằng các nhà hoạch định chính sách của quân đội Malaysia không đặt Sulu và Biển Đông trong các suy tính của mình. Malaysia cũng tiếp tục đi theo chính sách truyền thống đó

là duy trì quan hệ gần gũi với Trung Quốc, họ tin rằng điều này sẽ giúp ngăn chặn căng thẳng và tránh các vụ việc khủng hoảng tại Biển Đông. Tuy nhiên cùng với việc duy trì quan hệ gần gũi với Trung Quốc, Malaysia cũng theo đuổi các chương trình hợp tác quốc phòng có quy mô lớn với Việt Nam. Vào tháng 10, hai chính phủ đã nhất trí thành lập một đường dây liên lạc trên biển giữa Căn cứ Hải quân Vùng biển số 1 của Malaysia và Bộ phận chỉ huy Hải quân Việt Nam phụ trách khu vực phía Nam. Malaysia đang bước vào một giai đoạn hợp tác mới với các nước láng giềng về vấn đề Biển Đông. Các hành động của Trung Quốc tại Bãi cạn James và sự quyết đoán của họ tại Biển Hoa Đông buộc Kuala Lumpur phải đặt Biển Đông vào trong những mối lo ngại của họ. Ngoài ra, điều đó cũng khiến Malaysia tiếp tục hợp tác với các nước ASEAN về vấn đề Biển Đông, cho dù việc hợp tác này vẫn chỉ dừng ở mức độ khiêm tốn.

“Tại sao Mỹ thất thế trước Trung Quốc ở Biển Đông?” của *James R. Holmes*. Ai đã thắng trong cuộc đối đầu giữa chiến hạm USS Cowpens và tàu hộ tống Trung Quốc trên Biển Đông hôm 5/12 vừa qua? Đáng buồn, theo tôi chiến thắng thuộc về phía Hải quân Trung Quốc và họ tỏ ra bằng lòng với kết quả đó. Có một số

người sẽ nói rằng: Làm thế nào để biết kẻ thắng người thua khi mà chưa có viên đạn nào được bắn khỏi nòng hay chưa có quả tên lửa nào được phóng đi? Thực tế là điều này hoàn toàn có thể. Trong thời kỳ chiến tranh Lạnh, các vụ “suýt đổi đầu” giữa Mỹ và Liên Xô thường xuyên xảy ra, phần thua thuộc về bên nào buộc phải bẻ lái trước và điều đó cho thấy đối phương có tiềm lực hay khả năng chiến đấu cao hơn. Thêm vào đó, điều này đã từng có tiền lệ. Người Mỹ chắc chắn biết vụ cố Tổng thống Teddy Roosevelt đã cho triển khai toàn bộ lực lượng hải quân của mình ở xung quanh khu vực Venezuela hồi năm 1902 để ngăn chặn các hạm đội của Châu Âu đánh chiếm vùng đất này. Đây cũng chính là cách mà Trung Quốc đang làm để ngăn chặn Mỹ tiến vào Đông Nam Á. Chưa hết, việc chịu thua, phải bẻ lái và rời đi lần này của tàu chiến Mỹ sẽ là một tiền lệ để những lần khác các tàu Trung Quốc tiếp tục hành động và đẩy hải quân Mỹ ngày càng rời xa Biển Đông. Đó mới chính là bài học cay đắng cho người Mỹ. Sau hai thập niên “nghỉ ngơi” (kể từ khi Chiến tranh Lạnh kết thúc), đây có thể coi là phép thử mạnh nhất cho hải quân Mỹ và chắc chắn những phép thử kiểu này sẽ còn diễn ra nhiều hơn trong tương lai. Thất bại lần này, người Mỹ phải chấp nhận và chuẩn bị cho các trận chiến căng thẳng hơn. Có điều, Trung Quốc “đương nhiên thắng” nếu như quân đội Mỹ vẫn tiếp tục lảng tránh đối đầu như hiện nay./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp